

El periodisme i la nova ciutadania

Julià Castelló pren la paraula en un moment de les jornades. Fotos: Ignasi Rodríguez

La Jornada Anual dels periodistes de Catalunya 2008 ha formulat propostes i idees per millorar la situació dels professionals vinguts d'altres països. Entre les propostes de futur hi consta el projecte d'una plataforma per a periodistes emigrants conjunta amb el Col·legi i l'eradicació als mitjans de paraules com "discriminació" o "racisme."

El 13 de juny tingué lloc a la seu del Col·legi la Jornada dedicada als mitjans i a la nova ciutadania, perquè segons estadístiques a Catalunya gairebé una de cada cinc persones és d'origen estranger. La situació s'ha generat en molt poc temps, ha estat un factor de canvi important en la democràcia. El degà del Col·legi de Periodistes, Josep Carles Rius, i el president de la Comissió de Periodisme Solidari, Julià Castelló, van obrir la Jornada.

Rius recordà que en anys passats Catalunya ha acollit la immigració sota el paraigua de la bonança econòmica. "S'ha fet un esforç de reflexió fugint de tractar el tema de la immigració amb

xifres perquè les persones arribades tenen la seva història. En la nova etapa de crisi econòmica els mitjans han de contribuir a la cohesió social i a la convivència amb la nova ciutadania fugint del model endegat a Itàlia i a França que ens preocupa."

Julià Castelló va esmentar les inquietuds del Col·legi envers la situació dels immigrants. De seguida es va crear un grup de treball integrat amb la campa-

Es van formular propostes per millorar la situació dels periodistes vinguts d'altres països

nya del 0,7% i es va entrar en contacte amb la Federació Internacional de Periodistes, (FIP) i el Sindicat. El novembre de 1996 va sorgir una manual d'estil elaborat a base de retalls de premsa en els quals posàvem males o bones notes segons el seu redactat. "De la Jornada d'avui n'esperem propostes perquè les coses millorin, entre aquestes la qüestió de les homologacions."

PRÀCTIQUES RACISTES

La primera Mesa de la Jornada va tractar de la diversitat a la Facultat i del circuit ideal de la comunicació. Va actuar de moderadora Àlicia Oliver, de la Comissió de Periodisme Solidari, a qui acompanyaven els ponents següents: el professor d'Estudis del Discurs de la Universitat Pompeu Fabra, Teun A. van Dijk; Toni Font, director del programa *Els nous catalans* de TVE i Paola Assone, subdirectora de Mundo Hispano.

El professor Van Dijk va considerar el racisme "un sistema de dominació" i determinà que no hi ha racistes i antiracistes sinó "pràctiques racistes." Per aquest expert, els mitjans públics són "absolutament fonamentals" i també les universitats per canviar les actituds perquè cada paraula té "un milió de lectures".

Toni Font (TVE) mostrà a través d'un audiovisual fragments de l'espai *Els nous catalans*, que tracta la quotidianitat dels estrangers i la convivència amb els ciutadans autòctons en temes que apropen els uns als altres. Paola Assone, periodista argentina explicà que té l'homologació "a mig fer" perquè

la convalidació és "una odissea d'anys". Pertany al col·lectiu llatinoamericà i tots plegats "tenim moltes preguntes i ens fallen moltes respostes." Però sobretot volen transformar la presumpta visió de l'immigrant "com a font de problemes."

La segona Mesa del matí es dedicà als mitjans més pròxims a la immigració amb la intervenció de Núria de José de COMRàdio; Verònica Chelotti, de Canal Latino; Gustavo Franco, freelance col·laborador del diari *Público* i Fouad Saou d'Ibn Batuta. Moderà Javier Bonomí, vinculat a la xarxa de

televisions locals. Respecte a COMRàdio, la ponent destacà l'objectiu municipalista de l'emissora i els espais que poden interessar alhora la població immigrant i l'autòctona, perquè "la transversalitat és el màxim exponent de la normalitat i la convivència."

Verónica Chelotti, va assegurar que existeix un abisme entre el que es publica i la vida dels immigrants, i que ells continuen sent "els altres". Les notícies importants als mitjans tracten sempre sobre economia. Les imatges de la immigració, sobre problemes.

Per Foad Saou (Ibn Batuta), "Catalunya està en un moment de reconstrucció i nosaltres en som part". Els immigrants "som persones que vivim aquí amb identitat pròpia".

També hi ha periodistes immigrants que treballen com a freelance. És el cas d'un altre ponent, Gustavo Franco. Explica que escriu sobre temes d'actualitat i especifica que encara que el castellà és també el llenguatge llatinoamericà existeixen entre ambdós connotacions diferents que van més enllà de l'ús literari. A Colòmbia es defineix el periodisme com "una manera de ser pobre" i reclama que no els diguin "immigrants sinó simplement periodistes."

COM DESFER CLIXÉS

La Mesa de mitjans generalistes, moderada per Antonio Franco, tingué com a participants empresarials els executius Pere Guardiola (*La Vanguardia*) i Joan Alegre del diari gratuït *ADN*. Ambdós van exposar respectivament, amb xifres, la seva visió economicista del fenomen migratori. Per a *La Vanguardia* l'aportació dels immigrants a la nostra societat ha estat "molt positiva" per l'impacte en el món immobiliari, comercial o de telefonia. El diari advoca per "una immigració ordenada" i no es planteja espais específics per als nousvinguts. Joan Alegre veu els immigrants particularment concentrats en les grans

Verónica Chelotti, Javier Bonomí, Gustavo Franco i Foad Saou d'Ibn Batuta.

ciutats, consumidors de televisió en un 85% i un 27% en Internet. Tampoc pensa fer "cap contingut específic per als immigrants" en el seu diari.

Mònica Peinado, cap dels Serveis Informatius de Ràdio Barcelona, compara la diferència entre les migracions dels anys 60 a Catalunya amb les actuals. Ara s'informa de celebracions que abans els mitjans no donaven, com la del Ramadà. I considera que a l'emigrant li interessa el mateix que al ciutadà autòcton: la pujada del petroli, la vaga del transport...

Carles Solà i Miquel García Horcajo, de TV3 feren referències respectives al

"Les imatges de la immigració tracten sobre problemes"
(Verónica Chelotti)

tractament de la cadena autonòmica envers la integració social dels nousvinguts. A TV3 existeix una Comissió de la Diversitat i des de l'any 2000 el cap de Societat s'aplicà a formar periodistes perquè entenguin a què s'enfrontaven. El programa *Tot un món* s'ocupa de la emigració "des d'un punt de vista més social." Es tracta de "crear un sentit favorable a la diversitat i mai associar

delicte amb immigració." García Horcajo intervingué en el mateix sentit d'intentar normalitzar la situació migratòria perquè "la comunicació ens permet anar més enllà del que hem fet." Antonio Franco es preguntà, en el col·loqui següent, "com desfer alguns dels clixés que hem fabricat" respecte per exemple a culpabilitzar emigrants de robatoris a la Rambla.

CONCLUSIONS

Iolanda Tortajada, de la Universitat Rovira i Virgili, va llegir les conclusions:

- Importància de temes que poden induir al racisme. No descuidar-ne l'estudi.

- Promoure una plataforma per a periodistes emigrants sota un paraigua més ampli. En aquest aspecte es valora la futura creació d'una plataforma conjunta amb el Col·legi de Periodistes a través de la Xarxa.

- Potenciar l'homologació de professionals que tenen formació però també problemes.

- Suport del Col·legi a les associacions d'emigrants (pel que fa a això, la Comissió de Periodisme Solidari ja ha firmat un conveni amb les ONG).

- Suport al Pla d'Emigracions del Govern per part del Col·legi.

Cristina Rius, nova directora de comunicació

Després d'impulsar un concurs per cobrir la plaça de director de comunicació amb l'encàrrec d'impulsar els espais informatius del nou web i especialment d'un *newsletter* per a col·legiats, finalment la Junta de Govern del Col·legi de Periodistes va escollir a Cristina Rius Sanclimens (Barcelona, 1971). Llicenciada en Ciències de la Comunicació per la UAB. Des del 2003 és professora de Periodisme a la Universitat Pompeu Fabra. En els darrers anys ha compaginat la docència amb el periodisme i la tasca en gabinets de comunicació. Ha treballat en diferents gabinets de comunicació (Institució de les Lletres Catalanes, Intermón Oxfam, l'agència de les Nacions Unides Fida, etc.). Ha estat corresponsal del diari *Avui* i Com Ràdio a Nova York (1999-2002) i Roma (1996-1999) i enviada especial a l'est d'Europa el mateix període. Ha treballat per mitjans de comunicació estrangers com Euronews així com l'agència de notícies AP.com

Acord amb Moto Sport

El Col·legi de Periodistes ha arribat a un acord amb Moto Sport, concessionari oficial a Barcelona de Kawasaki, Kymco i importador oficial de Peugeot Motocicletes. La signatura de l'acord va tenir lloc el 9 de juny. L'acord permetrà que col·legiats i familiars es beneficiïn de descomptes i tarifes preferents sobre els productes de la boutique de Moto Sport.

Angel Jiménez, gerent del Col·legi, amb Oscar de Vila Espinosa, gerent de Moto Sport.

Commemoració del Dia Mundial de la Llibertat de Premsa

El llibre per a La llibertat de premsa a Europa de Reporters sense Fronteres del 2008 s'ha publicat per primera vegada en català gràcies a la Generalitat de Catalunya. Ho digué la delegada de RsF, Rosa Massagué, en l'acte celebrat el 3 de maig a la seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya per commemorar el Dia Mundial de la Llibertat d'Expressió. També havien acudit a la trobada el periodista basc Gorka Landaburu, director de *Cambio 16* i Toni Castellà de l'Associación Nacional de Informadores Gráficos de Prensa i Televisión (ANIGP-TV) i president de la delegació de Catalunya.

El degà, Josep Carles Rius, va recordar que la llibertat d'expressió és "un dret fràgil" que pot patir "retrocessos." Recentment el Consell d'Europa ha centrat el seu interès en el problema de la llibertat d'expressió a Euskadi. És un bon moment per admetre que la llibertat d'expressió a Espanya "no està a l'altura" digué. A continuació va expressar la solidaritat amb les víctimes i en especial amb Gorka Landaburu, que temps enrere va patir un atac de la banda terrorista.

Per a Rosa Massagué el 3 de maig "no és un dia engrescador" per causa de les

agressions que es produeixen a molts països, on els contractes comercials superen les reflexions sobre el dret a informar i ser informat. A la nova llista elaborada per RSF hi ha trenta-nou entrades de denúncia. A la Xina n'han desaparegut cinc respecte a la llista anterior, però se n'han afegit deu, entre ells ciberdissidents. "Les forces d'Israel han atacat periodistes i al País Basc segueix existint l'ETA."

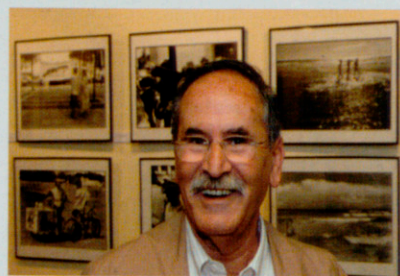
Gorka Landaburu ressaltà la tasca important de Reporters sense Fronteres perquè a la Xina, a Cuba, arreu, resten moltes coses a fer en defensa de la lliure informació. "A Euskadi, trenta o quaranta periodistes han d'anar amb escortes". No ha oblidat que l'ETA li va enviar un paquet bomba amb 150 grams de dinamita. De l'explosió li han quedat seqüeles. "Som un dels col·lectius del País Basc que viuen en semilibertat. Hi va haver un respir però tornen les pressions i amenaces. Hem de parlar alt i clar. Hem d'exigir als de l'entorn d'ETA que es pronuncin perquè un crim és un crim." En una redacció hi va comptar un dia més escortes que redactors. Però "ni amenaces ni pressions ens han de parar".

SARA MASÓ

Les persones de Joan Guerrero

El Col·legi de Periodistes de Catalunya va acollir del 22 de maig al 27 de juny una exposició de quaranta fotos en blanc i negre de Joan Guerrero que sota el títol *Joan Guerrero: la persona és el primer* tenen a l'ésser humà com a principal protagonista. Són imatges captades pel fotògraf en diferents llocs i països on "la persona és el primer".

José Martí Gómez, responsable de la presentació de la mostra, veu aquesta "com una mínima biografia de Joan Guerrero, que des de 1969, ve captant vida, imatges de gent anònimes d'aquí i d'altres indrets." Per a Guerrero hi ha dues fotos a l'exposició que destacaria: La d'una àvia amb roba de dol passejant un gosset per un carrer de Barce-

Guerrero amb fotografies de la mostra

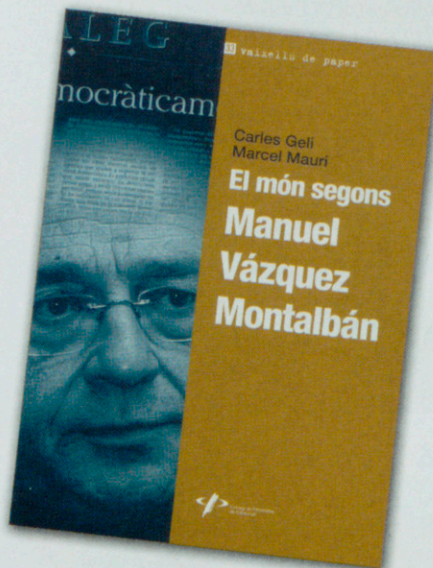
lona i la d'un camperol de Nicaragua, vell i marginat amb qui Guerrero va fer amistat. A l'acomiar-se li va regalar com a únic present que tenia, dos ous de gallina. Es poden veure fotos captades a Galícia, a Cadis, a la vora del Besòs i al Varadero de Cuba.

El món, segons MVM

El Col·legi de Periodistes va acollir el passat 10 de juny la presentació del número 33 de la col·lecció “Vaixells de Paper” que porta per títol *El món segons Manuel Vázquez Montalbán*, un llibre de Carles Geli i Marcel Mauri. L'obra, que ha editat el Col·legi juntament amb l'editorial Ronsel, també ha estat editada en castellà.

El Col·legi ofereix el llibre gratuïtament a tots els col·legiats però per culpa de a l'elevat cost de l'enviament –té 400 pàgines i pesa 700 grams– ha optat perquè tots aquells que vulguin disposar d'aquesta obra es passin a recollir-la per la respectiva demarcació. En cas que això no sigui possible es pot demanar que sigui tramès sempre i quan s'acompanyi en segells de l'import corresponent del cost de la tramesa.

El món segons Manuel Vázquez Montalbán consisteix en una acurada selecció dels seus millors articles, triats d'entre els quasi nou mil que va escriure durant més de quaranta anys d'ofici. En total s'han extret articles de 21 publicacions diferents com *Siglo 20*, *Solidaridad Nacional*, *Interviú*, *Hogares Modernos*, *Triunfo*, *Por Favor*, *TeleXprés*, *Treball*, *El Periódico de Catalunya*, *El País*...

Montalbán reflexiona de temes tan diversos com el pujolisme, el Barça, la novetat dels mobles de fòrmica, la tortura, el règim de Pinochet, entre altres.

Un estudi introductori de les constants personals i professionals que envoltaven el periodista en cadascuna de les publicacions precedeix la fidedigna reproducció dels textos. El llibre és la primera obra d'aquestes característiques que es publica després de la mort de Vázquez Montalbán.

Reclamació d'un nou consell de govern de la CCMA

El 25 d'abril –poc abans que es desfés el bloqueig a la CCMA– el Col·legi reclamava la constitució d'un nou consell de govern de la Corporació de Mitjans Audiovisuals després de tres mesos de paràlisi davant l'elecció d'un nou director general de la Corporació. El Col·legi considerava “necessària i inevitable” el nou consell de govern elegit pel Parlament amb criteris d’“excel·lència professional” i no d'acord amb “quotes de partit”.

En defensa de les bones pràctiques periodístiques

Un escrit firmat el 30 d'abril pels directors de diaris estatals espanyols denunciava les “dificultats” i “males pràctiques” per exercir el periodisme, entre elles la pràctica provocada per personatges públics de la política i d'altres àmbits. La nota està firmada pels directors dels diaris *El País*, *El Mundo*, *ABC*, *La Razón*, *La Vanguardia*, *El Periódico de Catalunya* i *Público*, amb el suport del degà del Col·legi de Periodistes i del president de l'Associació de la Premsa de Madrid.

Un veto judicial excessiu

El Col·legi de Periodistes va publicar el passat 28 d'abril una nota de la Comissió de Defensa sobre el veto imposat a *El Periódico de Catalunya*, *El País*, Catalunya Ràdio i la SER per part de la magistrada titular del Jutjat 25 de Barcelona, Elena Carasol, en el cas del presumpte assassinat d'una dona en un apartament del carrer Camprodon de Barcelona el passat 21 de febrer. L'escrit apunta els fets i considera, d'una banda, el paper de la tutela judicial i, de l'altra, el dret dels ciutadans a la informació. En relació amb el requeriment de la jutge Carasol perquè *El Periódico de Catalunya*, *El País*, Catalunya Ràdio i la SER s'abstinguin de publicar cap dada sobre el presumpte assassinat, el Col·legi manifestava que, “tot i ser conscient de la possible col·lisió en aquest cas de dos drets constitucionals, el dret a la informació i el dret de la tutela jurídica de les persones afectades pels fets, veia “excessiva” la mesura de prohibir qualsevol informació sobre el succés.

La Casa del Tibet al CIPB

Se celebra al Centre Internacional de Premsa de Barcelona (CIPB) una trobada sobre “Els Drets Humans al Tibet”, organitzada per la Casa del Tibet de Barcelona. L'acte compta amb la participació de José Elías Esteve Moltó, doctor en Dret Internacional, professor de la Universitat de València, investigador i redactor de la querella per genocidi admesa a tràmit per l'Audiència Nacional i de Thubten Wangchen director de la Fundació Casa del Tibet de Barcelona. Fa la presentació de la trobada Xavier Batalla, president del CIPB. El Tibet, amb una extensió quatre vegades Espanya, reivindica una autonomia total sota l'empara del Dalai Lama.

Thubten Wangchen, director de la Fundació Casa del Tibet de Barcelona